

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania M. B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu
o emeryturę pomostową,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21
lutego 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 1 kwietnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1422/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 czerwca 2020 r. (znak: [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Wałbrzychu odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej, ponieważ nie spełniał on przesłanek z art. 4 pkt 2 i pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.).

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z dnia 28 maja 2021 r., oddalił odwołanie i nie obciążył wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej. Sąd Okręgowy oparł się na przepisach art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, a w

szczegółności na tym, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat, oraz po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Poza sporem w sprawie było, że wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Tym samym wnioskodawca nie mógł nabyć prawa do tego świadczenia na podstawie art. 4 ustawy, z uwagi na niespełnienie warunku określonego w ust. 6. Sąd I instancji zbadał także, czy wnioskodawca spełniał przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy. Aby wnioskodawca mógł nabyć prawo do emerytury pomostowej, zobowiązany był do wykazania wykonywania pracy w warunkach szczególnych przed 1 stycznia 1999 r. oraz do 31 grudnia 2008 r., co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, przy założeniu braku sporu co do pozostałych warunków. Spór między stronami sprowadzał się zatem do tego, czy M. B., będąc zatrudnionym od 5 października 1978 r. do 14 listopada 1983 r. i od 16 grudnia 1983 r. do 7 kwietnia 2004 r. w F. S.A. w Z., pracował w warunkach szczególnych lub wykonywał pracę o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Wnioskodawca stał na stanowisku, że spełnia przesłanki do przyznania emerytury pomostowej, ponieważ przedłożył ze spornych okresów świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych. Jednak sporne okresy, w których wnioskodawca świadczył pracę w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej i przepisów rozporządzenia z 1983 r., na stanowiskach związanych ze spawaniem i wycinaniem elektrycznym oraz związanych z obsługą pieców grzewczych, młotów, pras, kuźniarek, walcarek obręczy i kół, walcarek gwintów i wiertel, ręczną obróbką na gorąco oraz regeneracją oprzyrządowania kuźniczego, nie stanowią prac w szczególnych warunkach wymienionych w załączniku nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, a w rezultacie nie mogą być zakwalifikowane do prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 lub 3 cytowanej ustawy.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 maja 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z 1 kwietnia 2022 r., oddalił apelację oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Sąd odwoławczy uznał, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, a swe ustalenia oparł na należycie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie wykraczała poza granice wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji wywiódł prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów, stanowiących podstawę rozstrzygnięcia. Stąd też Sąd Apelacyjny ustalenia tego Sądu w całości uznał i przyjął jako własne. Sąd odwoławczy nie stwierdził przy tym naruszenia przez Sąd I instancji prawa materialnego, w związku z czym poparł rozważania tego Sądu również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia. Sąd Apelacyjny podkreślił, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową, w świetle wykładni językowej art. 4 ustawy, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Niewątpliwie wśród 40 kategorii prac wymienionych w załączniku nr 1 i 24 rodzajów prac określonych w załączniku nr 2 do ustawy brak jest prac, które wykonywał wnioskodawca. Ta okoliczność w istocie dyskwalifikuje możliwość nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury pomostowej, zarówno w świetle art. 4, jak również art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Zatem z uwagi na to, że wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, nie spełnia wszystkich warunków koniecznych do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. A tylko kumulatywne spełnienie przesłanek może przesądzić o uwzględnieniu odwołania wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej z dnia 11 lipca 2022 r. pełnomocnik M. B. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2022 r., zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 4 i art. 3 ust. 1 i 3 w zw. z art. 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych,

przejawiające się jego błędną wykładnię i przyjęcie przez Sąd I instancji, że powód, będąc zatrudnionym w okresie od 1.12.1981 r. do 19.04.1982 r. i od 16.12.1983 r. do 8.07.2004 r. na stanowisku tłoczarza normalii na gorąco, nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych z powołaniem na nowe wykazy prac, wymienione w załączniku 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych, w związku z czym wnioskodawca nie spełnia przesłanek, określonych w art. 4 w zw. z art. 49 ww. ustawy w sytuacji, gdy ustalony w sprawie stan faktyczny, w postaci zeznań świadków oraz dokumentów, pozwala na stwierdzenie, że wykonywana przez wnioskodawcę ww. praca mogła być zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach, określonych w załączniku nr 1 do ww. ustawy, wymienionej pod nr. 16 - tj. „pracy bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub wyładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi”;

2. mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie Sądu II instancji naruszenie przepisów postępowania w postaci:

1. art. 178 § 1 k.p.c. przejawiające się w zaniechaniu ponownego rozpoznania sprawy w granicach apelacji przez Sąd II instancji oraz niewzięciu pod uwagę wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów przy wydawaniu zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym:

1. zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 243² zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c., przejawiającego się w przeprowadzeniu przez Sąd I instancji z urzędu dowodu z dokumentów, znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych ZUS świadka M. P. oraz czynieniu na podstawie tego dowodu istotnych ustaleń w sprawie, a następnie pominięciu tego dowodu mimo jego istotności dla rozstrzygnięcia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przy jednoczesnym zaniechaniu wydania przez Sąd I instancji jakiegokolwiek postanowienia o pominięciu tego dowodu;

2. zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 321 k.p.c., przejawiającego się w przyjęciu przez Sąd I instancji, że wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS w sytuacji, gdy ustalenie takie nie było przedmiotem toczącego się postępowania, dotyczącego przyznania wnioskodawcy emerytury pomostowej na podstawie przepisów ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych podczas, gdy obowiązkiem Sądu odwoławczego jest dokonanie samodzielnej, jurydycznej oceny całości zgłoszonego przez odwołującego żądania, którymi w zakresie naruszeń prawa procesowego Sąd ten jest związany, natomiast wskazane zarzuty w ocenie powoda miały istotny wpływ na prawidłowość rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie;

3. art. 327 § 1 pkt. 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 i art. 227 k.p.c. poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i nieuwzględnienie przez Sąd II instancji przy rozpoznaniu apelacji dowodów w postaci zeznań świadków M. P. i Z. G. (e-protokół rozprawy przed Sądem Okręgowym w Jeleniej Górze z dnia 15 stycznia 2021 r. od 00:17:29 do 01:09:45) oraz dokumentów, znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych ZUS świadka M. P., w szczególności zaświadczenia - w sytuacji, gdy dowody te w sposób jednoznaczny wskazują, że zakres pracy, wykonywanej przez powoda podczas zatrudnienia w F. S.A. w Z. na dziale, zajmującym się obróbką cieplną, w postaci załadunku i rozładunku pieca, przewożenia rozgrzanego metalu na prasę, tłoczenia elementów na prasie i odwożenia ich na wyznaczone miejsce oraz szkodliwe warunki, panujące w miejscu tej pracy, w postaci wysokiej temperatury, hałasu, konieczności używania środków ochrony osobistej itp. pozwalał na uznanie przez Sąd I wykonywania pracy w szczególnych warunkach, określonych w załączniku nr 1 poz. 16 do ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, a tym samym na przyznanie powodowi prawa do emerytury pomostowej w oparciu o treść art. 4 i art. 3 ust. 1 i 3 w zw. z art. 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Podnosząc powyższe zarzuty strona skarżąca wniosła o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2022 r. (sygn. akt. III AUa 1422/21) oraz poprzedzającego to orzeczenie wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze, I Wydział Cywilny z dnia 19 grudnia 2016 r. (sygn. akt VII U 527/20) i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Jeleniej Górze do ponownego rozpoznania, względnie, o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2022 r. (sygn. akt. III AUa 1422/21) i przekazanie temu Sądowi do ponownego rozpoznania, nakazanie Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu uzupełnienia postępowania dowodowego o dowód w postaci zaświadczenia F. S.A. z dnia 8 lutego 2018 r., znajdującego się w aktach emerytalnych ZUS świadka M. P. — celem wykazania, że wykonywana zarówno przez powoda, jak i przez ww. świadka praca bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub wyładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi na stanowisku tłoczarza w F. S.A. w Z. odpowiada pracy w szczególnych warunkach, określonej w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych poz. 16 i o nieobciążanie uczestnika kosztami postępowania kasacyjnego w razie ich zaistnienia.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne, wymagające zajęcia stanowiska Sądu Najwyższego w zakresie, w jakim sądy pracy i ubezpieczeń społecznych, badając możliwość przyznania ubezpieczonemu emerytury pomostowej na podstawie art. 4 i art. 3 ust. 1 i 3 w zw. z art. 49 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, w postaci wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, z powołaniem na nowe wykazy prac, wymienione w załączniku 1 lub 2 do w/w ustawy, uwzględniać powinny zasadę równego traktowania i na tej podstawie, w przypadku uznania przez pracodawcę w stosunku do pracownika, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych i który uzyskał w związku z tym od pracodawcy zaświadczenie o okresach wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wydanego na podstawie art. 51 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych przyjmować, że inny pracownik, zatrudniony w takim

samym wymiarze czasu pracy i na takim samym stanowisku, uznanym przez pracodawcę jako wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, niewykonyjący jednak po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, mógłby nabyć prawo do emerytury pomostowej mimo braku możliwości uzyskania zaświadczenia, o którym mowa w art. 51 w/w ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia – celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga

kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie oparty został na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Należy więc przypomnieć, że powołując się na przesłankę, jaką jest istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, należy w uzasadnieniu wniosku sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń; 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu; 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten

musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez Sąd II instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2012 r., I UK 271/11, Legalis; postanowienia Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, Legalis; z 27 lutego 2019 r., I CSK 447/18, Legalis i 28 stycznia 2021 r., III PSK 19/21, Legalis). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, Legalis; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, Legalis; z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, Legalis; z 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18, Legalis; z 12 lutego 2021 r., IV CSK 437/20, Legalis oraz z 9 marca 2021 r., III CSK 219/20, Legalis). Ponadto "istotne zagadnienie prawne" jest istotne w tym znaczeniu, że nie było dotychczas rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem jego rozstrzygnięcie miałoby znaczenie dla praktyki orzeczniczej sądów - tylko wtedy wykazany zostałby publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej, której podstawowym celem jest wkład w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni (postanowienie Sadu Najwyższego z 3 kwietnia 2008 r., II PK 351/07, Legalis oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, Legalis i 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, Legalis). Istotne zagadnienie powinno się charakteryzować "nowością", która uzasadniałaby potrzebę jego analizy ze strony Sądu Najwyższego (T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Wyd. 2, Warszawa 2023). W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik ubezpieczonego nie wskazał żadnego istotnego zagadnienia prawnego, w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – tym bardziej, że wskazane w

skardze kasacyjnej przepisy doczekały się licznego orzecznictwa ze strony Sądu Najwyższego.

Uprawnione do emerytury pomostowej są osoby wykonujące konkretne prace, a nie całe grupy branżowe, ponieważ ustawa o emeryturach pomostowych przy konstruowaniu wykazu prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze posługiwała się innymi kryteriami niż te, którymi poprzednio kierował się ustawodawca. Wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace. Do nabycia prawa do emerytury pomostowej nie dochodzi bowiem jedynie w oparciu o okresy pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2022 r., I USK 392/21, Legalis nr 2833989). W postanowieniu z dnia 8 lutego 2023 r. Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej. Natomiast art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy definiują prace w szczególnych warunkach, których wykaz określa załącznik nr 1 do ustawy oraz prace o szczególnym charakterze, których wykaz określa załącznik nr 2 do ustawy. Przy czym wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy "o szczególnym charakterze" lub "w szczególnych warunkach" nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem. Nie ma bowiem podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być kwalifikowany jako okres pracy w

warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Jedynie ubezpieczonym, którzy po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywali pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej (tj. spełniali wymóg z art. 4 pkt 6 ustawy pomostowej), ustawodawca w art. 4 pkt 2 i 5 ustawy pomostowej przewidział możliwość doliczenia do 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych i szczególnym charakterze także okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2023 r., I USK 193/22, Legalis nr 2920600).

Jak ustaliły Sądy *meriti*, wśród 40 kategorii prac wymienionych w załączniku nr 1 i 24 rodzajów prac określonych w załączniku nr 2 do ustawy brak jest prac, które wykonywał wnioskodawca. Ta okoliczność w istocie dyskwalifikuje możliwość nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury pomostowej - zarówno w świetle art. 4, jak również art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Podkreślić także należy, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest a *limine* niedopuszczalny (por. wyrok Sądu najwyższego z dnia 3 kwietnia 2019 r., II CSK 95/18, LEX nr 2645127).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[a]

[SOP]